

Pensumliste

Høst 2016

**Masterprogram ved Program for
lærerutdanning**

**Master i fag- og yrkesdidaktikk og
lærerprofesjon**

Innhold

Fellesemner for alle studieretninger	1
EDU3103 Fag- og yrkesdidaktikk som forskningsfelt III (3. semester)	1
EDU3121 Kvalitativ metode.....	1
LPY3006 Selvvalgt teori (3. semester)	1
Fellesemner for studieretningene: Engelsk- og fremmedspråkdidaktikk, Kunstfagdidaktikk, Yrkesfagdidaktikk og Lærerprofsjon, utviklingsarbeid og veiledning.....	2
EDU3087 Akademisk skriving og skriving og læring	2
Fellesemner for studieretningene: Engelsk- og fremmedspråkdidaktikk og Kunstfagdidaktikk.....	5
EDU3082 Dramaturgisk kompetanse i didaktisk kontekst.....	5
Fagspesifikke emner for studieretningen: Engelsk- og fremmedspråkdidaktikk.....	6
EDU3080 Communicative Competence	6
Fagspesifikke emner for studieretningen: Kunstfagdidaktikk.....	8
EDU3070 Kunstfag, lek og barndomsforståelse	8
Fagspesifikke emner for studieretningen: Naturfagdidaktikk	10
EDU 3020 Læring og undervisning i naturfag	10
EDU3021 Naturfaggenes egenart.....	13
Fagspesifikke emner for studieretningen: Samfunnsfagdidaktikk.....	15
EDU3042 Nøkkelsbegreper for kritisk samfunnsforståelse.....	15
EDU3044 Demokrati og medborgerskap.....	15
EDU3051 Historiebevissthet og historiekultur	16
Fagspesifikke emner for studieretningen: Yrkesfagdidaktikk.....	17
EDU3216 Dokumentasjon av yrkesfaglig og yrkesdidaktisk arbeid	17
Fagspesifikke emner for studieretningen: Lærerprofsjon, utviklingsarbeid og veiledning.....	18
LPY3002 Allmenn didaktikk og veiledning	18
LPY3003 Læring og sosialisering	19

Pensumlistene er utarbeidet med forbehold om enkelte endringer. Oppdateringer og manglende pensumlister oppgis på emnets It's Learningside. PDF-dokument av pensumlisten ligger på <https://www.ntnu.no/svt/studier/pensumlister>.

Fellesemner for alle studieretninger

EDU3103 Fag- og yrkesdidaktikk som forskningsfelt III (3. semester)

Christophersen, K. A. (2012). *Databehandling og statistisk analyse med SPSS*. Oslo: Akademika.

Ringdal, K. (2013). *Enhet og mangfold*. Bergen: Fagbokforlaget.

Ulleberg, P. & Nordvik, H. (2001). *Innføring i faktorteorি og faktoreanalyse*. Trondheim: Tapir.

EDU3121 Kvalitativ metode

Postholm, M.B. (2010). *Kvalitativ metode. En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget (207 sider).

Postholm, M.B. & Moen, T. (2009). *Forsknings- og utviklingsarbeid i skolen. Metodebok for lærere, studenter og forskere*. Oslo: Universitetsforlaget (102 sider).

Jørgensen, M.W. & Phillips, L. (2005). *Diskursanalyse som teori og metode*. Roskilde: Roskilde universitetsforlag (201 sider).

LPY3006 Selvvalgt teori (3. semester)

Dette er et fellesemne for alle studieretningene i Master i fag- og yrkesdidaktikk og lærerprofesjon. Undervisning og veileding, og dermed også litteraturutvalg, vil organiseres og defineres for hver enkel fagretning. Pensum blir fastlagt spesielt for hver av fagretningene og vil i stor grad være selvvalgt. Nærmere informasjon foreligger ved semesterstart.

Fellesemner for studieretningene:
Engelsk- og fremmedspråkdidaktikk, Kunstfagdidaktikk, Yrkesfagdidaktikk og
Lærerprofesjon, utviklingsarbeid og veiledning

EDU3087 Akademisk skriving og skriving og læring

Bøker:

Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T. L. (2010). *Skrive for å lære*. Oslo: Abstrakt forlag.

Hoel, T. L. (2008). *Skriving ved universitet og høgskolar*. Oslo: Universitetsforlag.

Artikler:

Dysthe, O. (2000). "Den store teksten". Hovudfagsoppgåva som kjelde til frustrasjon og glede. I Lie, S. & Thowsen, I. (red.), *Fagskriving som dialog* (s. 58-73). Oslo: Gyldendal Akademisk.

*Dysthe, O. (2002). The learning potential of a web-mediated discussion in a university course. *Studies in Higher Education* 27(3), 339-352.

*Dysthe, O., Samara, A. & Westrheim, K. (2006). Multivoiced supervision of Master's students: a case study of alternative supervision practices in higher education. *Studies in Higher Education*, 31(3), 299-318.

Dysthe, O. (1996): Læring gjennom dialog – kva inneber det i høgare utdanning? I Dysthe, O. (red.): *Ulike perspektiv på læring og læringsforskning* (s. 105-135). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Dysthe, O. & Hertzberg, F. (2009). Den nyttige tekstresponsen – hva sier nyere forskning? I Haugaløkken, O.K. mfl. (red.), *Tekstvurdering som didaktisk utfordring* (s. 35-43). Oslo: Universitetsforlaget.

Engdal, M. (2012). Om å skrive seg fram og ha leser som venter på teksten – og om skrivelyst og skriveverksted på universitetet. I Folkvord, I., Ringrose, P. & Thowsen, I. (red.), *Skrift som livstegn* (s. 81-98). Trondheim: Akademika forlag.

Hamilton, M. & Pitt, K. (2009). Creativity in academic writing. Escaping from the straitjacket of genre? I Carter, A., Lillis, T. & Parkin S. (red.). *Why writing matters. Issues of access and identity in writing research and pedagogy*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 61-79.

Hertzberg, F. (2006). Skrivekompetanse på tvers av fag. I Elstad, E. & Turmo, A. (red.), *Læringsstrategier. Søkelys på lærernes praksis* (s. 111–126). Oslo: Universitetsforlaget.

Hoel, T. L. (2012). Førstesemesterstudenten: Skriving i ukjent landskap. I Melby, G. & Matre, S. (red.), *Å skrive seg inn i læreryrket* (s. 17-32). Trondheim: Akademika forlag.

Ivanic, R., Clark, R. & Rimmershaw, R. (2000). What am I supposed to make of this? The messages conveyed to students by tutors' written comments. I Lea, M.R. & Stierer, B. (red.), *Student writing in higher education* (s. 47-65). Buckingham: Open University Press/Society for Research into Higher Education.

*Paxton, M. (2007). Tensions between textbook pedagogy and the literacy practices of the disciplinary community: A study of writing in first year economics. *Journal of English for Academic Purposes* 6, 109-125.

Skjong, S. (2012). Medstudentrespons og læringsverdi. I Melby, G. & Matre, S. (red.), *Å skrive seg inn i lærerykten* (s. 159-174). Trondheim: Akademika Forlag.

*Stock, I. (2010). *Masterstudenten i spenningsfeltet mellom etablerte konvensjoner og utvikling av egen faglig stemme*. (Masteroppgave NTNU). Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (kapittel 4 og 5, s. 39-95).

Artikler som dere kan finne selv på Internett er markert med *. De andre artiklene finner dere i kompendiet.

Fagspesifikk litteratur:

Det velges minst én artikkel av litteraturen nedenfor som blir lagt ut i eget kompendium på It's Learning ved semesterstart.

Kunstfag

Eritsland, A.G. & Kristensen, K.O. (2010). Samskriving og dramatisering. Tekstskapande kompetansar hos førskolebarn og elevar på ungdomstrinnet. I Smidt, J., Folkvord, I. & Aasen, A.J. (red.), *Rammer for skriving. Om skriveutvikling i skole og yrkesliv* (s. 65-89). Trondheim: Tapir Akademiske Forlag.

Maagerø, E. (2013). Pulverheksa og Grønnskollingen. Literacy i barnehagen. I Skjelbred, D. & Veum, A. (red.), *Literacy i læringskontekster* (s. 80-97). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Hovik, L. (2012). Rød Sko Savnet – en kunstnerisk forskningsreise fra hendelse til dokument. I Gjærum, R.G. & Rasmussen, B. (red.), *Forestilling, framføring, forskning: metodologi i anvendt teaterforskning* (s. 77-101). Trondheim: Akademika forlag.

Språkfag

Blair, B. (2010). Criteria-Referenced Scales in English Writing Assessment. I Smidt, J., Folkvord, I. & Aasen, A.J. (red.), *Rammer for skriving. Om skriveutvikling i skole og yrkesliv* (s. 33–50). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Borgen, F. & Lund, R. E. (2013). Skriving i engelsk fellesfag, VG 1. I Askeland, N. & Aamotsbakken, B. (red.), *Syn for skriving. Læringsressurser og skriving i skolens tekstkulturer* (s. 151-170). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Greenall, A.J.K. (2000). Tanker mellom to språk. I Lie, S. & Thowsen, I. (red.), *Fagskriving som dialog* (s. 141-152). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Normann, A. (2014). "Jeg trodde dette kom til å bli barnslig, ..." Om bruk av autentiske bildebøker for å jobbe med engelsk skriving på ungdomstrinnet. I Kringstad, T. & Kvithyld, T. (red.), *Vurdering av skriving* (s.141-158). Bergen: Fagbokforlaget.

Yrkesfag

Hoel, T. L. & Rokkones, K. L. (2012). Frå tommestokk til pc: yrkesfaglærarstudentar og skriving. I Matre, S., Sjøhelle D.K. & Solheim, R. (red.), *Teorier om tekst i møte med skolens lese- og skrivepraksiser* (s. 239-249). Oslo: Universitetsforlaget.

Maagerø, E. & Skjelbred, D. (2012). Skrivehendelser i yrkesfaglig program i videregående skole: Martin og Jim gjør oppgave i faget industriteknologi. I Matre, S., Sjøhelle D.K. & Solheim, R. (red.),

Teorier om tekst i møte med skolens lese- og skrivepraksiser (s. 225-238). Oslo:
Universitetsforlaget.

Maagerø, E. & Skjelbred, D. (2013). "Design og håndverk er et jentefag". Skriving og læringsressurser i programfaget design og håndverk på yrkesfaglig studieretning. I Askeland, N. & Aamotsbakken, B. (red.), *Syn for skriving. Læringsressurser og skriving i skolens tekstkulturer* (s. 70-94). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Maagerø, E. & Skjelbred, D. (2013). "Er 73 ord nok?" Skriving og læringsressurser på yrkesforberedende fag i videregående skole. Teknikk og industriell produksjon. I Askeland, N. & Aamotsbakken, B. (red.), *Syn for skriving. Læringsressurser og skriving i skolens tekstkulturer* (s. 95-117). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Lærerprofesjon og yrkesutøvelse

Studenter kan velge litteratur fra listen «Anbefalt litteratur» som blir gjort tilgjengelig ved semesterstart.

Fellesemner for studieretningene: Engelsk- og fremmedspråkdidaktikk og Kunstfagdidaktikk

EDU3082 Dramaturgisk kompetanse i didaktisk kontekst

Bøker:

- a) Østern, A-L. (red.) (2014). *Dramaturgi i didaktisk kontekst*. Trondheim: Fagbokforlaget.
- b) Østern, A-L., Stavik-Karlsen, G. & Angelo, E. (red.) (2013). *Kunstpedagogikk og kunnskapsutvikling*. Oslo: Universitetsforlaget
- Kap. 8. Konturer av sårbarhetens pedagogikk.
 - Kap. 12. Den estetiske erkjennelse.
 - Kap. 13. Provokasjon for å koble elevene på.
- c) Østern, T.P. & Strømme, Al. (2014). *Sanselig didaktisk design*. Trondheim: Akademika.
- Kap. 5. Reisen til evigheten. Design av en multimodal forelesing for ungdomsskoleelever.
 - Kap. 9. Sanselig didaktisk design som innovasjon i skole og lærerutdanning. Et samleende blikk på intensjoner og implikasjoner.

Kompendium (artikler som legges ut på It's Learning):

- Berg, M. & Thilo, T. (2012). At blive kastet for de sultne løver. Om at integrere det professionspersonlige i en uddannelseskontekst. I H. Winther (Red.), *Kroppens sprog i professional praksis – om kontakt, nærvær, lederskap og personlig kommunikation* (142-152). Værløse: Billesø & Baltzer.
- Ulleberg, H.P. (2010). Skolegården – et diskursivt rom. I K. Steinsholt & S. Dobson (red.) *Verden satt ut av spill. Postmoderne pedagogiske perspektiver*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Staffan Selander, (2008) Designs for Learning – A Theoretical Perspective. Design for learning Stockholm university press Volum 1 / Number1/ March 2008.

Insulander. E & Selander.S. (2009) Designs for learning in museum contexts Design for learning Stockholm university press Volum 2 March 2009.

Olaussen, I. O. & Letnes, M. (2014) Mot en multimodal didaktikk. I T, Lafton & M, Letnes (Eds.), Barnehagedidaktikk. Trondheim fagbokforlaget.

Kompendiet kompletteres ved behov i løpet av studieåret. Artikler deles da ut av faglærer.

Fagspesifikke emner for studieretningen: Engelsk- og fremmedspråkdidaktikk

EDU3080 Communicative Competence

Books:

- Lightbown, P. M. & Spada, N. (2013). *How Languages are Learned*. Oxford: Oxford University Press.
- Nassaji, H. & Fotos, S. (2011). *Teaching Grammar in Second Language Classrooms. Integrating Form-Focused Instruction in Communicative Context*. London: Routledge.
- Nation, I.S.P. (2001). *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge: Cambridge University Press.

Articles and book chapters:

Available at course start

- Thornbury, S. & Slade, D. (2006). *Conversation: From Description to Pedagogy*. Selected chapters. Cambridge: Cambridge University Press.

- Myles, F. (2010). The development of theories of second language acquisition. *Language Teaching*, 43(03), 320-332.

+ *Self-chosen articles and material. Information at course start.*

Reference material:

- Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Language: Learning, Teaching, Assessment*. http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf.

- Utdanningsdirektoratet. *Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06*. <http://www.udir.no/kl06/ENG1-03/>.

Further readings:

- Cook, V. (2008). *Second Language Learning and Language Teaching* (Fourth edition). London: Arnold.

- Cook, V. (Ed.) (2009). *Contemporary applied linguistics, Volume 1, Language teaching and learning*. London: Continuum.

- Ellis, R. (Ed.) (2012). *Language Teaching Research and Language Pedagogy*. Chichester: Wiley-Blackwell.

- Flowerdew, Lynne (2012). *Corpora and Language Education*. Basingstoke: Palgrave Macmillan

- Hasselgreen, A.; Drew, I. & Sørheim, B. (2012). *The Young Language Learner. Research-based Insights into Teaching and Learning*. Bergen: Fagbokforlaget.

- Hinkel, E. & Fotos, S. (2002). *New Perspectives on Grammar Teaching in Second Language Classrooms*. Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum.

- Larsen-Freeman, D. & M. Anderson (2011). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Mitchell, R. & Myles, F. (2004). *Second Language Learning Theories*. 2. utgave. London: Hodder Arnold.
- Nation, I.S.P. (2001). *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge Applied Linguistics.
- Neuner, Gerhard & Hunfeld, Hans (1993). *Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts. Eine Einführung*. Berlin: Langenscheidt.
- Nunan, D. (2004). *Task-based Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press
- Savignon, S. J. (2002). *Interpreting Communicative Language Teaching: Contexts and Concerns in Teacher Education*. New Haven: Yale University Press.
- Simensen, A.M. (2007). *Teaching a Foreign Language*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Thornbury, S. (2006). *Grammar*. Oxford : Oxford University Press.
- Thornbury, S. (1999). *How to Teach Grammar*. Harlow: Longman.
- Thornbury, S. (2005). *How to Teach Speaking*. Harlow: Longman.
- Thornbury, S. (2002). *How to Teach Vocabulary*. Harlow: Longman.
- Thornbury, S. & Slade, D. (2006). *Conversation: From Description to Pedagogy*. Cambridge Language Teaching Library.
- Van Lier, L. (2004). *The Ecology and Semiotics of Language Learning: a Sociocultural Perspective*. Boston: Kluwer Academic.

Fagspesifikke emner for studieretningen: Kunstfagdidaktikk

EDU3070 Kunstfag, lek og barndomsforståelse

Artikler i kompendium + deles ut til timene (kun Juncker i bokformat).

Kunstfaglig forskning:

Borgdorff, H. (2006). *The debate on research in the arts* (Vol. no. 02). Bergen: Kunsthøgskolen i Bergen. 27 s.

Elkjær, L. (2006). Introduktion til praksisbaseret forskning i scenekunst. I Elkjær, L. (red.) *Re.Searching: om praksisbasert forskning i scenekunst*. København: Nordscen. 16 s.

Hovik, L. (2012). *Mamma Danser - teater for de minste som kunstnerisk forskning*. InFormation - Nordic Journal of Art and Research, 1(2). 17 s. <http://dx.doi.org/10.7577/information.v1i2.424>

Hovik, L. (2014) Forsker i affekt I: DRAMA – Nordisk dramapedagogisk tidsskrift. (3-2014) <http://teaterfot.sircondesign.net/wp-content/uploads/2015/01/Forsker-i-affekt-i-DRAMA-4-14.pdf>

Stien, K., Kramvig, B., Brox Liabø, R. (2015). To be or not to be: når å skrive er å skrive seg inn i et fellesskap. I: Otterstad, A.M & Reinertsen, A (red.). *Metodefestival og øyeblikksrealisme. Eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer*. Fagbokforlaget. 16 s.

Lek og barnomsforståelse:

Bateson, G. (2004). A theory of play and fantasy. I H. Bial (red.). *Performance Studies Reader*. N.Y.: Routledge.

von Bonsdorff, P. (2009b). *Gör barn konst?* Sphinx 2008-2009. 21 s.

Guss, F. G. (2013). Barns performative lekedialog. I: N. Winger, A. Greve & S. Mørreane (Red.), *Ytringer; Om likeverd demokrati og relasjonsbygging i barnehagen*: Fagbokforlaget. 11 s.

Gjervan, E. K. (2013). *Lekens dramaturgi - nye muligheter for barneteatret?* Nordic Early Childhood Education Research Journal. Tidsskrift for nordisk barnehageforskning, 6(9). (1-13). 13 s.

Hammer, A. (2007). *Robert Schechters performance teori*. Norsk Shakespeare -og teatertidsskrift, 1 (19-23). 5 s.

Hovik, L (2015) Lek som dramaturgisk veiviser. I Gladsø et al. *Dramaturgi. Forestillinger om teater*. Universitetsforlaget. 6 s.

Hovik, L. (2011c). *Lek som musisk kommunikasjon*. Peripeti, 15 (Kunstpædagogik). 14.s <http://teaterfot.no/wp-content/uploads/2012/04/Artikkel-3.-Lek-som-musisk-kommunikasjon.pdf>

Juncker, B. (2013). *Børn & kultur i Norden. Nordiske forskningsperspektiver i dialog. Historien om et projekt*. Scandinavian Book A/S. (Kap. 1, 2, 4 og 5) 92 s.

Schechner, R. (2002). Play. I: *Performance studies: an introduction*. London: Routledge. (79-109) 30 s.

Supplerende litteratur:

Bøker

Bakken, M., & Hommersand, S. B. (Red.). (2013). Barn, kunst og kultur. Oslo: Universitetsforlaget.

Banér, A. (Red.). (2007). Barns lek - makt och möjlighet. Stockholm: Stockholms Universitet.

Sagberg, S., & Steinsholt, K. (2003). Barnet: konstruksjoner av barn og barndom. Oslo: Universitetsforlaget.

Artikler

Olsen, M. R., & Øksnes, M. (2013). Estetikk? Det er jo alt, egentlig! I: M. Bakken & S. B. Hommersand (Red.), Barn, kunst og kultur. Oslo: Universitetsforlaget. 12 s.

von Bonsdorff, P. (2009a). Aesthetics of Childhood - Phenomenology and beyond. Proceedings of the European Society for Aesthetics, 1.

Kaprow, A. (2007). Just Doing. I: H. Bial (Red.), The Performance studies reader . London: Routledge.

Om barn og affekt

Sandvik, N. (2013). *Medvirkning og handlingskraft i småbarnspedagogiske praksiser. Horisontalt fremforhandlet innflytelse*. Tverrfaglig barneforskning/pedagogikk, Norsk senter for barneforskning/NTNU. Avhandlingen i fulltekst: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:633213/FULLTEXT02.pdf>

Hovik, L. (2014). Ulike definisjoner av begrepet «affekt» og dets anvendelsesområder. Begrepets betydning for samtidens scenekunst og -kommunikasjon. Publisert i BARN Nr. 2/14. <http://teaterfot.sircondesign.net/wp-content/uploads/2012/04/Affekt-pr%C3%B8veforelesning-ph.d-i-BARN.pdf>

Fagspesifikke emner for studieretningen: Naturfagdidaktikk

EDU 3020 Læring og undervisning i naturfag

Marion P.v. og Strømme A. (red.) (2015). *Biologididaktikk*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

- Kap. 2 Ungdomskultur og jenter og gutters interesse for biologi
- Kap. 3 Undervisningsvariable og elevenes holdninger til naturfag
- Kap 4 Utforskende arbeidsmåter i biologi
- Kap. 5 Praktisk arbeid
- Kap. 6 Feltarbeid
- Kap. 8 Bruk av dramaaktiviteter i biologiundervisningen
- Kap. 10 Bruk av modeller i naturfagundervisningen

Angell, C., Bungum, B., Henriksen, E.K., Kolstø, S.D., Persson, J. & Renstrøm, R. (2011). *Fysikkdidaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

- Kap 8 Elevers møte med fysikkfaget
- Kap 9 Perspektiver på læring
- Kap 11 Hvorfor eksperimenter i fysikkundervisning – og hvordan?
- Kap 12 Modeller og modellering i fysikkundervisning
- Kap 14 Språk og læring i fysikk

Ringnes, Vivi & Hannisdal, Merete (2014). *Kjemi fagdidaktikk – Kjemi i skolen*. 3. utgave. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

- Kap. 5. Modeller og modell bruk i kjemi
- Kap. 6. Praktisk arbeid i kjemi

Perspektiver på læring:

Driver, R., Asoko, H., Leach, J., Mortimer, E. & Scott, P. (1994). "Constructing scientific knowledge in the classroom". *Educational Researcher*, 23(7), s. 5-12.

Leach, J. & Scott, P. (2003). Individual and sociocultural views of learning in science education. *Science & Education*, 12, 91-113.

Duit, R. & Treagust, D. F. (2003) Conceptual change: A powerful framework for improving science teaching and learning, *International Journal of Science Education*, 25(6), 671-688.

Språk og argumentasjon:

Driver, R., Newton, P., & Osborne, J. (2000). Establishing the norms of scientific argumentation in classrooms. *Science Education*, 84(3), 287-312.

Mortimer, E. F. & Scott, P. H. (2003). Meaning making in secondary science classrooms. Open University Press. (kap. 1-3, på It's Learning).

Byhring, A. K., Knain, E. (2014). Framing student dialogue and argumentation: Content knowledge development and procedural knowing in SSI inquiry group work. *NorDiNa* 10(2), 147-161.

Praktisk arbeid:

Osborne, J. (2015). Practical work in science: misunderstood and badly used?. *School science review*, 96(357), 16-24.

Bungum, B. (2013). Making it work: How students can experience authentic science inquiry in design and technology projects. I: M. H. Hoveid & P. B. Gray (red.): *Inquiry in Science Education and Science Teacher Education*. Trondheim: Akademika forlag.

Bungum, B., Esjeholm, B. T., & Lysne, D. A. (2014). Science and Mathematics as part of practical projects in technology and design: An analysis of challenges in realising the curriculum in Norwegian schools. *NorDiNa*, 10(1), 3-15.

Se også kapitler i bøkene *Biologididaktikk, Fysikdidaktikk og Kemi fagdidaktikk*.

Læringsstrategier:

Elstad, E. & Turmo, A. (red.), *Læringsstrategier. Søkelys på lærernes praksis*. Oslo: Universitetsforlaget, 2006:

- Kap 3: Hopfenbeck, T.N.: What did you learn in school today? En praktisk tilnærming for å fremme elevers bruk av læringsstrategier.
- Kap 7: Sonja M. Mork: Argumentasjon som læringsstrategi: Hvordan kan læreren tilrettelegge for elevens faglige argumentasjon?

Skriving og tekst:

Knain, E. (2005). Skriving i naturfag: Mellom tekst og natur. *NorDiNa*, 1(1), 70-80.

Martin, J. (1993). Kap. 9: "Literacy in science: Learning to handle text as technology" i MAK Halliday og JR Martin, *Writing Science. Literacy and Discursive Power*, University of Pittsburgh Press.

Utforskende arbeidsmåter:

Knain, E. og Kolstø, S.D. (red.) *Elever som forskere i naturfag*. Oslo, Universitetsforlaget (hele boka).

Bjønness, B. & Kolstø, S.D. (2015). Scaffolding open inquiry: How a teacher provides students with structure and space. *NorDiNa*. 11(3), 223-237.

Löfgren, R., Johnsson, K., Schoultz, J., Østergaard, L.D. (2014). Engagerande samtal i det naturvetenskapliga klassrummet Inquiry based dialouge in science classroom. *NorDiNa* 10(2), 130-145.

Øyehaug, A. B. & Holt, A. (2013). Sammenhengen mellom naturvitenskapelig produkt og prosess - En studie av dialoger fra utforskende arbeid i naturfag relatert til stoffer og stoffers endringer. 9(1), 33-49.

Utdanning for bærekraftig utdanning:

Sinnes, A. T. (2015) Utdanning for bærekraftig utvikling: Hva, hvorfor og hvordan? Oslo: Universitetsforlaget.

Korsager, M., Slotta, J.D. & Jorde, D. (2014). Global Climate Exchange: Peer collaboration in a "Global classroom". NorDiNa 10(1), 105-120.

Motivasjon og interesse:

Schreiner, C. (2008). Noen realist som passer for meg? Kimen 1/08.

<http://www.naturfagsenteret.no/binfil/download2.php?tid=1509697>

Troelsen, R.P. (2006). "Interesse og interesse for naturfag". NorDiNa, 5, s. 3-16.

I klasserommet:

Ødegaard, M. & N. Arnesen (2010). «Hva skjer i naturfagklasserommet? – resultater fra en videobasert klasseromsstudie; PISA+». NorDiNa, 1/10, s. 16-32.

Nelson, J. (2006). "Hur används läroboken av lärare och elever?" NorDiNa, 4/2006, s. 16-27.

Vurdering:

Holt, A. & Kvammen, P.I. (2010)."Vurdering i naturfag". I: Dobson, S. og Engh, R. (red.) Vurdering for läring i fag. (s. 151-165). Kristiansand, Høyskoleforlaget.

Læring i vitensenter og museet:

NOU 1996:7: *Museum – Mangfold, minne møtestad. Kapittel 5: Museum som samfunnsinstitusjon*, s. 32–43. Kan lastes ned herfra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-1996-7/id140531/?q=NOU%201996:7>

Newtonrom

- <http://newton.no/rom/newton-energirom-trondheim-1001.aspx>
med undersider.

Interaktive utstillinger

- Sue Allen, Exploratorium, San Francisco, *Designs for Learning: Studying Science Museum Exhibits that do more than Entertain*, DOI 10.1002/sce.20016. (17 sider – ligger på It's Learning).
- Humphrey, Gutwill, *Fostering Active Prolonged Engagement* (prosjektets nettside) http://www.exploratorium.edu/vre/ape//ape_intro.html (med underside).
- Humphrey, Gutwill, *Fostering Active Prolonged Engagement - The Art of Creating APE Exhibits*, Exploratorium San Francisco 2005 (På It's Learning).

Læring i Vitensenter

- Nils Petter Hauan og Stein Dankert Kolstø UiB, *Exhibitions as learning environments: A review of empirical research on students' science learning at Natural History Museums, Science Museums and Science Centres*, NorDiNa 10(1), 2014 (På It's Learning).

- Merethe Frøyland, *Mange erfaringer i mange rom - variert undervisning i klasserom, museum og naturen*, abstrakt forlag 2010 (Kapittel 3 - 40 sider).

EDU3021 Naturfaggenes egenart

Angell, C., Bungum, B., Henriksen, E.K., Kolstø, S.D., Persson, J. og Renstrøm, R. (2011):
Fysikkdidaktikk. Kristiansand, Høyskoleforlaget. Kap. 1-4, s. 29-104 og kap.24, s.370-380 (87s).

Bjørkum, P.A. (2009): *Annerledestenkerne. Kreativitet i vitenskapens historie*. Oslo,
Universitetsforlaget. Kap. 1.1 – 1.4 ca. 30 sider.

What Is This Thing Called Science?, University of Queensland Press, Open University press, 4th edition, 2013. Kap. 1-9 (138 s.).

Knain, E. (2000): "Naturfag mellom linjene. Hvordan kan ideologier i naturfag se ut, og hvordan finne dem?". *Kompendium 2/2000*. Tønsberg, Høgskolen i Vestfold. (It's Learning) (37s).

Kolstø, S. D. (2008). Science education for democratic citizenship through the use of the history of science. *Science & Education*, 17 (8-9) 977–997. (20s) (It's learning).

Kolstø, S. D. (2006): Et allmenndannende naturfag. Fagets betydning for demokratisk deltagelse.
NorDiNa 5/2006, s. 82-99. (18s)
<http://www.naturfagsenteret.no/binfil/download.php?did=6547>

Marion P.v. og Strømme A. (red.) (2015): *Biologididaktikk*. Oslo, Cappelen Damm Akademisk (44s)

- Kap. 1. Hva er egentlig biologi? s. 18 – 39.
- Kap. 7. Etikk, verdier og holdninger, s. 146-168.

Ringnes, V. og Hannisdal, M. (2006): *Kjemi fagdidaktikk – Kjemi skolen*. Ny utgave. Kristiansand, Høyskoleforlaget. Kap. 1. Kjemi og kjemididaktikk, s. 11 – 25 (15s).

Tilleggs litteratur:

Kunnskapsdepartementet (2015): Tett på realfag. Nasjonal strategi for realfag i barnehagen og grunnopplæringen (2015–2019).

https://www.regjeringen.no/contentassets/869faa81d1d740d297776740e67e3e65/kd_realfagsstrategi.pdf (40 s.).

Kunnskapsdepartementet (2015): Tiltaksplan 2016 (midlertidig versjon). Tett på realfag. Nasjonal strategi for realfag i barnehagen og grunnopplæringen (2015–2019).

https://www.regjeringen.no/contentassets/869faa81d1d740d297776740e67e3e65/f-4411-b_tett-pa-realfag.pdf (10 s.).

Sjøberg, S. (2009): *Naturfag som allmenndannelse*. 3. utg. Oslo, Gyldendal Akademisk. (293s)

- Innledning (s. 17-24)
- Kap. 1 Utgangspunkter
- Kap. 2 Lover, teorier og den slags
- Kap. 3 Vitenskap, teknologi og samfunn: Et nordisk perspektiv
- Kap. 4 Naturfaglig analfabetisme og New Age: Tegn i tiden?
- Kap. 5 Naturfag i norsk skole og samfunn

- Kap. 6 Hvorfor skal alle lære naturfag?
- Kap. 7 Naturvitenskap – hva er det?
- Kap. 8 Den problematiske vitenskapen: Kritikk og tvil
- Kap. 11 Naturfag i skolen – noen utviklingstrekk

Wong, S. L. & Hodson, D. (2009). From the horse's mouth: What scientists say about scientific investigation and scientific knowledge. *Science Education*, vol. 93, 1, s. 109–130. (21s) (It's Learning).

Fagspesifikke emner for studieretningen: Samfunnsfagdidaktikk

EDU3042 Nøkkelbegreper for kritisk samfunnsforståelse

Pensum foreligger ved semesterstart.

EDU3044 Demokrati og medborgerskap

Andersen, J., Clement, S. L., & Kristensen, N. N. (2011). *Kunder i politikken. På sporet av den forbrugeriske medborger*. Ålborg: Hovedland. 70 s.

Banks, J. A. (2009a). Diversity, group identity and citizenship education in a global age. In J. A. Banks (Ed.), *The Routledge International Companion to Multicultural Education* (pp. 303-323). London Routledge.

Banks, J. A. (2009b). Multicultural education Dimentions and paradigms In J. A. Banks (Ed.), *The Routledge international Companion to Multicultural Education* (pp. 9-32). London: Routledge.

Biesta, G. J. J. (2007). Education and the Democratic Person: Towards a Political Conception of Democratic Education. *Teachers College Record*, 109(3), 740-769.

Biesta, G. J. J., Lawy, R., & Kelly, N. (2009). Understanding young people's citizenship learning in everyday life. *Education Citizenship and Social Justice*, 4(5), 5-24.

Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital. In A. H. Halsey, H. Lauder, P. Brown, & A. S. Wells (Eds.), *Education Culture Economy Society* (pp. 241-258). London: Oxford University Press.

Børhaug, K., & Christopersen, J. (2012). *Autoriserte samfunnsbilete Kritisk tenkning i samfunnskunnskap*. Bergen: Fagbokforlaget.100 s

Dewey, J. (1938). *Democracy and Education. An Introduction to the Philosophy of Education*. New York: The Macmillan Company.

Diamond, L., & Morlino, L. (2005). Introduction. In L. Diamond & L. Morlino (Eds.), *Assessing the Quality of Democracy* (pp. iX-XLiii). Baltimore Maryland: The John Hopkins University press.

Engen, T. O. (1994). Integrerende sosialisering i majoritetens skole. In T. O. Engen, A.-M. Hauge, I. Morken, E. Ryen, & G. Standnes (Eds.), *Like Muligheter Migrasjonspedagogikk i videregående skole*. Oslo: ad Notam Gyldendal.

Greeno, J. G., Collins, A. M., & Resnick, L. B. (1996). Cognition and Learning. In D. C. Berliner & R. C. Calfee (Eds.), *Handbook of Educational Psychology* (pp. 15-41). New York: McMillan Library Reference.

Habermas, J. (1995). Tre normative demokratimodeller: Om begrepet deliberativ politikk. In E. O. Eriksen (Ed.), *Deliberativ Politikk. Demokrati i teori og praksis*. (pp. 30-46). Oslo: Tano.

Isin, E. F., & Turner, B. S. (2002). Citizenship Studies: An Introduction. In E. F. Isin & B. S. Turner (Eds.), *Handbook of Citizenship Studies* (pp. 1-10). London: Sage.

- Kymlicka, W. (2003). Multicultural States and Intercultural Citizens. *Theory and Research in Social Education*, 1(2), 147-169.
- Midtbøen, A. H. (2009). Statsborgerrettslig revisjon og integrasjonspolitisk variasjon i de skandinaviske landene. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 50(4), 523-550.
- Solhaug, T. (2013). Dilemmas in citizenship education. *Nordidactica Journal of Humanities and Social Science Education*(1), 180-200.
- Solhaug, T., & Børhaug, K. (2012). *Skolen i demokratiet Demokratiet i skolen*. Oslo Universitetsforlaget
- Østerud, Ø. (1997). *Hva er nasjonalisme?* Oslo: Universitetsforlaget.
+ selvvalgt litteratur 150-200 sider.

EDU3051 Historiebevissthet og historiekultur

Pensum foreligger ved semesterstart.

Fagspesifikke emner for studieretningen: Yrkesfagdidaktikk

EDU3216 Dokumentasjon av yrkesfaglig og yrkesdidaktisk arbeid

Bøker:

- Biesta, Gert, J.J (2014). *Utdanningens vidunderlige risiko*. Bergen: Fagbokforlaget. (193 s)
- Dewey, J. (2005). *Demokrati og uddannelse*. Århus: Klim forlag. (370 s)
- Ehn, B. & Lövgren, O. (2006). *Kulturanalyse*. Århus: Klim forlag. (170 s.)
- Røkenes, O. H. & Hanssen, P.H. (2012). *Bære eller briste*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapittel 5,6 og 7. (50 s)
- Sennet, R. (2009). *Håndværkeren. Arbejdets kulturhistorie hand og ånd*. Hovedland forlag. (330 s)
- Ulleberg, I. (2004). *Kommunikasjon og veiledning*. Oslo: Universitetsforlaget. (150 s)
- Wenger, E. (2006). *Praksis Fællesskaber*. København: Hans Rietzels forlag. (150 s)

Kompendium:

- Dale, E.L. (2003). Etisk rasjonalitet i skolen som kulturinstitusjon. I Erling Lars Dale (red.) *Pedagogisk filosofi*. Oslo: Gyldendal forlag. s,199-230. (31s)
- Ekstedt, Rolf, B., og Barnett, R. (1993). *Kvalitet och kunskapsprosesser i högre utbildning*. Falun: Bokförlaget Nya Doxa. (kap. 7 og 8, 32 s.)
- Elbow, P. (1998). *Writing with power. Techniques for mastering the writing process*. Oxford: Oxford University Press. s. 240-263. (23 s.)
- Gustavsson, B. (2000). Introduktion & teoretisk-vetenskaplig kunskap-episteme. I Gustavsson B: *Kunskapsfilosofi. Tre kunskapsformer i historisk belysning*. Stockholm: Wahlström & Widstrand. (100 s.)
- NOU 2003:19. Makt og demokrati. Sluttrapport fra Makt og demokratiutredningen. Oslo: Statens forvaltningstjeneste. s. 37-44. (7 s)

Anbefalt litteratur:

- Giddens, A. (1991). *Modernity and Selfidentity. Self and Society in the Late Modern Age*. Oxford: Blackwell Publishers Ltd.
- Nielsen, K. Kvæle, S. (red.) (1999): Mesterlære. Læring som sosial praksis. Oslo: Ad Notam Gyldendal AS.
- Nordisk pedagogikk 2006, 26 (4) Tema: Profesjonalitet.
- Polanyi, M. (2000). Den tause dimensjonen. Oslo: Spartacus Forlag AS.

Fagspesifikke emner for studieretningen: Lærerprofesjon, utviklingsarbeid og veiledning

LPY3002 Allmenn didaktikk og veiledning

Emne 1 Didaktiske perspektiv og modeller:

Berg, K. (2013). Teachers' narratives on professional identities and inclusive education. *Nordic Studies in Education* 33 (s 269-283) (12s).

*Berg, K. & Collin-Hansen, R. (2012). *Opplæringsomsorg*, kap 1, 3 (68s). Gyldendal Akademisk.

Englund, T. (2007). Om relevansen av begreppet didaktik(12s). *Acta Didactica Norge*.

*Gundem, B.B. (2011). *Europeisk didaktikk. Tekning og viden* (80s). Oslo: Universitetsforlaget.

Postholm, M.B. (2010). Refleksjon: En nøkkelaktivitet i læreres læring, i:Aamotsbakken, B. (red).
Læring og medvirkning (s 45-57) (17s). Oslo: Universitetsforlaget.

Wittekk, L. (2011). *Skolens undervisning- der læreprosesser møtes*, s 215-227 (12s). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Emne 2 Læreplan:

*Dale, E.L. (2010). *Kunnskapsløftet. På vei mot felles kvalitetsansvar?* kap 1,3 og 7. Oslo:
Universitetsforlaget.

Karseth, B. & Ulstrup Engelsen, B. (2007). Læreplan for kunnskapsløftet- et endret kunnskapssyn?
Norsk Pedagogisk tidsskrift nr. 5 (9s).

Nordenbo, S.E. (2013). Kunnskapsløftet som reformproses- en forskningssyntese. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift* nr. 6 (19s).

Sivesind, K. (2013). Læreplanene i Kunnskapsløftet: et internasjonalt- sammenliknende perspektiv.
Norsk Pedagogisk tidsskrift nr. 6 (17s).

Emne 3 Veiledning:

Berg, K. (2016). Med forskerblikk på læreres praksisrefleksjoner. I: Engvik, G. og Østern, A.-L. (red.)
Veiledningspraksiser i bevegelse s. 253-264 (11s). Bergen: Fagbokforlaget.

Ertsås og Irgens (2012). Teoriens betydning for profesjonell yrkesutøvelse, i: Postholm, M.B. (red.):
Læreres læring og ledelse av profesjonsutvikling, s. 195-215 (20s). Trondheim: Tapir
Akademisk Forlag.

Gjems, L. (2012). Kontekstuell veiledning. Snakke sammen-tenke sammen- lære sammen. I: Ulvestad,
AK & Kärki, FU (red.) *Flerstement veiledning*, s.125-139 (14s). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Engvik, G. & Emstad, A.B. (2014). Skoleledelse og nyutdannede lærere. I: Postholm, M.B. (red.).
Ledelse og læring i skolen, s 61-81 (20s). Oslo: Universitetsforlaget.

*Skagen, K. (red.). (2011). Kunnskap og handling i pedagogisk veiledning. (2.utg.) kap 1,3,4,10 (76s)
Bergen: Fagbokforlaget.

LPY3003 Læring og sosialisering

- Apple, M. W. (1995): *Education and power*. New York: Routledge. (160 sider).
- Bernstein, B. (1977): *Class, Codes and Control*. Volume 3. London: Routledge and Kegan Paul Ltd.
Chapter 6: Class and pedagogies: visible and invisible (s. xx-xx). (35 sider). (I kompendium).
- Bernstein, B. (2000): *Pedagogy, Symbolic Control and Identity*. Maryland: Rowman and Littlefield
Publishers, Inc.(S. xx-xxvi Democracy and pedagogic rights og Pedagogic Codes and Their
Modalities of Practice, s. 3-24) (til sammen 28 sider) (I kompendium).
- Freire, P. (1999): *De undertryktes pedagogikk*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. Kapittel 1-3 (111 sider).
- Hasan, R. (2005): *Language, Society and Consciousness*. London: Equinox Publishing Ltd. (chapter 8:
Ways of Meaning, Ways of Learning: code as an explanatory concept og chapter 9: Reading
Picture Reading: a study in ideology and inference (til sammen 40 sider). (I kompendium).
- Haugen, C. R. (2011): Recontextualisations of Equitable Trainability: Background Knowledge in
Teaching and Learning. (ca. 30 sider) (I kompendium).
- Willis, P. (1977): *Learning to labour* (kapittel 2, side 11-51) (I kompendium).